

gündem

**10
SORUDA**

● ASLI SÖZBİLİR asozbilir@capital.com.tr

PARİS ANLAŞMASI **SANAYİYE** NE GETİRECEK?

“İlk adımlar 5 sektörde atılacak”

190'ın üzerinde tarafça kabul edilen ve 4 Kasım 2016'da yürürlüğe giren Paris Anlaşması, küresel ortalama sıcaklık artışını 2°C'nin altında tutmayı hedefliyor. Türkiye, 22 Nisan 2016'da imzaladığı anlaşmayı, 6 Ekim 2021'de onayladı. İSO Yönetim Kurulu Başkanı **ERDAL BAHÇIVAN**'a göre anlaşmanın onaylanmasıyla **sanayide**, üretimden lojistiğe düşük karbonlu ekonomiyi önceliklendiren kararlar almak gerekecek. Dönüşümde ilk adımların enerji yoğun sektörlerde atılacağını belirten Bahçivan, “AB Yeşil Mutabakatı kapsamında geliştirilen Sınırda Karbon Düzenleme Mekanizması çerçevesinde öncelikli 5 sektör belirlendi: Bunlar elektrik, gübre, alüminyum, çelik ve çimento... Bu sebeple ilk etapta bu 5 sektörde düzenleyici aksiyonların alınması önemli” diyor.

1 Türkiye'nin Paris Anlaşması'nı onaylaması ne anlama geliyor?

Paris İklim Anlaşması'nın onaylanmasıyla birlikte Türkiye kasım ayında Glasgow'daki COP26 konferansına daha güçlü girebilecek. Anlaşma, küresel ortamda sıcaklık artışını **sanayileşme** öncesi döneme kıyasla 2°C'nin altında hatta tercihen 1,5 santigrat dereceyle sınırlandırmayı hedefliyor. Paris Anlaşması'na taraf olan ülkelerden bu hedefe ulaşmak için kendi imkanları doğrultusunda katkı sunması bekleniyor. Ülkeler, Paris Anlaşması hedeflerine ulaşmak için sunacakları katkıları “Niyet Edilen Ulusal Katkı Beyanları” ile paylaşıyor. Türkiye'nin ulusal katkı beyanına göre, sera gazı emisyonlarının 2030 yılında referans senaryoya (BAU) göre artıştan yüzde 21 oranına kadar azaltılması öngörülüyor.

2 Anlaşmanın onaylanması Türkiye için ekonomik bir yük yaratır mı?

Yapılan araştırmalar ülke genelinde iklim değişikliğiyle ilgili politika uygulamanın tahmin edilenin aksine hiçbir aksiyon almamaya göre milli geliri reel anlamda artıran bir etkisi olduğunu gösteriyor. Ayrıca, Türkiye'nin enerjide dışa bağımlılığı yüzde 70'lerin üzerinde ve bu bağımlılığın temel nedeni petrol, doğal gaz ve kömür gibi fosil yakıt kaynakları. İklim kriziyle mücadelede fosil yakıt kullanımını azaltarak güneş, rüzgar gibi yenilenebilir enerji kaynaklarına yönelmeliyiz. Böylece dışa bağımlılığımız da azalacaktır.

3 Paris Anlaşması'nın uluslararası çevre koruma anlaşmaları içinde iş dünyasına küresel bir rol biçen ilk anlaşma olduğu söyleniyor. Bahsedilen küresel rol nedir?

Düşük karbonlu ekonomiye geçiş sürecinde iş dünyası için enerji verimliliğini,

Enerji yoğun sektörler için bir öncelik söz konusu olsa da tüm sektörlerde geç kalınmadan düşük karbonlu ekonomiye geçiş için gerekli adımları atmak gerekiyor.

yenilenebilir enerjiyi ve temiz yakıtları artırmaya yönelik adımlar ön plana çıkıyor. Bu doğrultuda iş dünyasının çevreci sürdürülebilirlik inovasyonlarının gelişimine katkı sağlaması, dönüşümü hızlandıracak uygun teknolojileri kullanması önemli. Bu durum sanayide yaşanacak bir dönüşümü gerektiriyor. Bu dönüşüm gerek çevre gerekse yeni istihdam koşulları yaratması nedeniyle küresel çapta büyük önem taşıyor.

4 Anlaşmanın onaylanmasıyla sanayinin nasıl bir dönüşüm geçirmesi bekleniyor?

Yaşanacak dönüşüm hammaddeden ambalaj seçimine, üretim proseslerinden lojistik tercihlerine kadar düşük karbonlu ekonomiyi önceliklendiren kararlar almayı gerektirecek. Üretim ve ticarete enerji ve kaynak verimliliğini artırmak için yatırımlar yapmak önemli olacak. Bu adımlar uzun vadede maliyeti azaltıcı etki yaratabileceği gibi teknoloji ve dijitalleşme kullanımının arttığı yeni iş modellerinin oluşmasını da sağlayacak.

5 Anlaşma Türk sanayisi için ne gibi mevzuat yükümlülüklerini beraberinde getirecek?

Türkiye'deki sanayi kuruluşlarının sürdürülebilir kalkınma anlayışını iş modellerinin bir parçası haline getirmesi, karbon ayak izi ölçümlerini gerçekleştirme ve ayak izini azaltmak için fosil kaynak kullanımını yenilenebilir enerji kaynaklarıyla değiştirmesi gerekiyor. Ayrıca enerji ve kaynak verimliliğini artırmaya yönelik çalışmaların hayata geçirilmesi değişen düzene ayak uydurmaları için oldukça büyük önem arz ediyor.

6 Anlaşma sonrası en büyük adımları hangi sektörlerin atması gerekecek?

Enerji yoğun sektörler şüphesiz ki süreçte ilk etkileenecek grupta. Bununla birlikte düşük karbonlu ekonomiye geçiş için tüm sektörlerde geç kalınmadan köklü değişimleri gerçekleştirmek gerekiyor. AB Yeşil Mutabakatı kapsamında geliştirilen Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizması (SKDM) çerçevesinde öncelikli 5 sektör belirlendi: Bunlar elektrik, gübre, alüminyum, çelik ve çimento... Bu nedenle ilk etapta belirlenen bu 5 sektörde düzenleyici aksiyonların alınması önemli.

7 Anlaşma, sanayinin iş yapış şekline nasıl somut değişikliklere neden olacak?

Paris Anlaşması'na dayandırılarak hazırlanan AB Yeşil Mutabakatı, döngüsel üretim modeli temel alınarak oluşturuldu. Geleneksel üretim metodu olarak bilinen doğrusal üretimden çıkılıp döngüsel ekonomiye geçişte ciddi farklar yaratılacak. Üretim çıktılarını girdiye dönüştürebilen sektörler bu sürece daha hızlı uyum sağlayabilen sektörler haline gelecek.

8 Anlaşmanın getirdiği mevzuat ve yükümlülüklerin sanayiye maliyeti ne olacak?

Türkiye'nin 2053 net sıfır emisyon taahhüdüne yönelik bir yol haritası hazırlanmalı. Bu süreçte emisyon ticaret sisteminin hayata geçirilmesi önemli. COP26 sonrasında Türkiye'nin planının netlik kazanmasıyla sanayiye etkileri belirlemek daha anlamlı olacaktır.

10

Sanayi, anlaşmanın getireceği maliyetlere hazır mı?

Böylesine bir dönüşümün sanayicimiz için önemli bir yatırım maliyeti doğurduğu aşikar. Düşük karbonlu ekonomiye geçiş sürecinde sanayide inovasyon, çevre dostu teknolojiler, temiz ulaşım, enerji sektörünün karbonsuzlaşması ve yenilenebilir enerji kaynaklarına geçiş gibi konularda yapılacak yatırımlar önceliklendiriliyor. Ancak bu dönüşümde yer almamanın yaratacağı ekonomik maliyetin, katılmanın maliyetinden daha büyük olabileceği belirtiliyor.

9 Dönüşüm maliyetleri konusunda sanayinin alabileceği destekler olacak mı?

Yeşil dönüşümün sağlanmasında finans sektörü önemli bir yer tutuyor. İklim değişikliği sınırları aşan bir sorun olduğundan bununla mücadele için ülkeler arasında ciddi bir koordinasyonun sağlanması gerekiyor. Paris Anlaşması'nın onaylanması yeşil dönüşüm odaklı yurt dışı kaynaklara erişim açısından da önemli. Ayrıca Yeşil Mutabakat Eylem Planı'nda yeşil finansman başlığı altında hedefler belirlenmesini önemsiyoruz.